

NÜFUS COĞRAFYASI AÇISINDAN BİR DEĞERLENDİRME: BEYKOZ'DA NÜFUS ARTIŞININ SEYRİ VE MEKÂNSAL DAĞILIŞI

(An Evaluation in Terms of Demographic Geography: The Progress
of Population and its Spatial Dispersion)

Dr. Vedat ŞAHİN
v.sahin29@hotmail.com

ÖZET

Beykoz'da yerleşme tarihi çok eskilere kadar gitmektedir. Bununla birlikte Osmanlı Devleti zamanında nüfus Beykoz'da artmaya başlamış ve 1955'li yıllardan sonra hızla kalabalıklaşmaya başlamıştır. Nüfusun hızla artmasında dışarıdan gelen göçlerin büyük bir etkisi olmuştur. Özellikle Karadeniz'e kıyısı olan illerden gelen göçler yoğunluk göstermiştir. Ancak Beykoz, Türkiye'nin her tarafından az çok göç almıştır. Beykoz'da yerleşim planlı bir seyir izlemekten uzak gerçekleşmiş olup özellikle kıyılar çevresindeki düz sahalar ve vadi yamaçları boyunca gerçekleşmiştir. Nüfusun dağılışında sadece topoğrafik şartların etkisi olmamış, ekonomik imkânlar vadeden yerlerin tercih edilmesi de rol oynamıştır.

Anahtar Kelimeler: *Coğrafya, nüfus dağılışı, yerleşme*

ABSTRACT

Settling in Beykoz has been reached very deep in history. In addition, population has started to increase in the times of Ottoman and got crowd after 1955's. Migrations had big impacts on increasing of population. Especially migrations from cities which have cost to Blacksea was intensive, but Beykoz had migration from all over the Turkey. Settling in Beykoz wasnt much like planned but especially was focused on flat fields and valley shouldders. Topographic conditions are not the only thing that had impact on separation of population, location to economically important places also has taken role on separation of population.

Key Words: *geography, distribution of population, settling*

dan oluşan doğal orman örtüsünü oluşturmaktadır. Beykoz'un engebeli arazisini deniz seviyesinden başlayarak 270 metreye kadar yükselen Riva, Küçüksu ve Göksu dereleri parçalamıştır (www.beykoz.bel.tr). Beykoz'da büyük akarsu bulunmamasıyla birlikte önemli akarsular; Beykoz deresi, Küçüksu, Göksu, Tokat suyu ve Akbaba deresi suyudur (Yılmaz, 1997, s.100).

Nüfus ve mekâna ait verileri anlamak ve yorumlamak her dönemde önemli olmuştur. Ancak bunlara ait verileri bilimsel manada toplamak ve değerlendirmek daha yenidir. Bir ülkenin her kademedeki nüfus verilerini toplamak kendi başına önemli yatırım ve çalışmaları gerektirdiği muhakkaktır. Ancak bu verilerin coğrafi mekan üzerinde dağılışını yorumlamak ve bilimsel sebeplerle ortaya koymak da çağdaş bilimin ayrılmaz parçalarındandır. Bu bakımdan gerek makro ölçekte gerekse yerel ölçekte nüfus ve mekana ait verileri değerlendirmek büyük önem taşımaktadır.

Coğrafyacılar için yerel çevreyi değerlendirmek, fiziki özellikler ile beşeri özellikler arasında bağlantı kurmak ayrı bir öneme sahiptir. Mekânın tarihi hikâyesini ve beşeri gelişim sürecini nedenleriyle değerlendirmek geleceğe yönelik planlar yapmak isteyenlere yol gösterici olmaktadır. Bu bakımdan arazi sadece bir mekândan ibaret olmayıp beşeri faktörlere ait gelişmelerin de rehberi durumundadır.

Yerel ölçekte bir yeri coğrafi anlamda değerlendirmek sadece orası ile ilgili verileri toplamak olmayıp bunların dağılış prensibi ve nedenleriyle de ortaya koymak gerekir. Bu nedenle çalışmamızda Beykoz'un nüfus coğrafyası değerlendirirken bunların mekansal dağılışı nerede ve neden soruları ile yorumlanarak ele alınmış, nüfusun tarihi süreci belirtilmiş ve nüfus verileri ortaya konmuştur. Böylece, Beykoz'daki insan ve mekânsal yapının meydana getirdiği birliktelik yorumlanmıştır.

2.ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu araştırmanın amacı her geçen gün kalabalıklaşan Beykoz'un tarihi süreç içinde nüfus artışını incelemek ve bu nüfusun coğrafi mekan üzerinde dağılışını nedenleriyle analiz etmektir. Bu sebeple nüfus coğrafyası açısından Beykoz'un verilerini ele alınarak yorumlanmıştır. Yerleşmenin dağılışına etki eden faktörler ortaya konarak, yerleşmelerde

görülen durumlar değerlendirilmiştir. Böylece Beykoz üzerine araştırma ve planlama yapacak olanlara ışık tutulmuştur.

3.ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Beykoz'un nüfus artışının tarihi süreci ve coğrafi mekanda dağılışı üzerine yapmış olduğumuz bu çalışmada başta Türkiye İstatistik Kurumu'nun verileri olmak üzere çeşitli kaynaklardan yararlanılmıştır. Bahar'ın "Osmanlı İmparatorluğu'nun ve Türkiye'nin Nüfusu 1500-1923" (Bahar, 1996) adlı eseri tetkik edilmiştir. Beykoz Belediyesi ve Beykoz Tarım Müdürlüğü internet verileri gözden geçirilmiştir. İstanbul'un bir ilçesi olan Beykoz'a ait il ile ilgili kaynaklar araştırılmıştır. Gürel'in "İstanbul'un Ansiklopedik Öyküsü" (Gürel, 2010) ve Tümertekin'in "İstanbul'da Nüfusun Dağılışı" (Tümertekin, 1979) eserlerinden istifade edilmiştir. Beykoz üzerine yapılmış olan çeşitli çalışmalardan yararlanılmıştır. Ayrıca bizatihi Beykoz'da incelemelerde bulunmuş ve yapılan çalışma için coğrafi analiz tespitleri yapılmıştır. Bununla birlikte uydulardan elde edilen Beykoz'a ait fotoğraflar incelenmiş ve değerlendirmelerde bulunulmuştur.

4.BULBULAR

4.1. Beykoz'da Yerleşme Tarihi

Beykoz'un en eski adı, Trak kralı Amikos isminden geldiği söylenir. Ancak Osmanlıların burayı fethinden sonra Farsça "koz" (köy) Türkçe "bey" kelimelerinin birleşmesi ile Beylerin köyü anlamında kullanılarak geldiği de belirtilir. Beykoz, İranlılar ve Abbasilerin eline geçtikten sonra 1402 yılında 1. Beyazıt Tarafından Osmanlı topraklarına katılmıştır (Gürel, 2010, s.141).

Beykoz'da bugünkü Tokat Köyü'nün bulunduğu yer Fatih'in avlanma ve dinlenme amacıyla gittiği ağaçlık bir yer durumunda iken bir av esnasında Tokat Kalesi'nin alındığını öğrenince bunun anısına bahçeli bir köşk yapılması emrini vermiştir (Kahraman, 2005, s.15). Tokat Bahçesi denilen yere 1. Süleyman havuzlar yaptırmıştır. Buraya 4. Murt ok talimleri anısına iki sütun diktirmiştir. Çubuklu'da üç büyük bina dışında yerleşme olmayıp Vaktiyle Osmanlı padişahlarına ait av sahası niteliğinde küçük bir orman vardı (Hovhannesyan, 1997, s.64-67).

Beykoz İlçe sınırları içinde yer alan Yuşa mevkiindeki cami 1745'te yapılmış olup burada Müslüman yerleşmelerin var olduğunu göstermektedir (Vada, 2004, s.26). Ayrıca Beykoz çayırında 4. Murat'ın cirit oynadığı ve 3.Selim'in ok attığı tarihi kayıtlarda vardır (Bayrak, 1996, s.148).

16 yy. başından itibaren Beykoz ve Çubuklu'da, has bahçeler, kasır ve saraylar inşa edilmiş, Kanlıca'da yeni Türk köyleri gelişim göstermiştir (Kutlu, R., vd. 2011). Çubuklu, 18. Yüzyılda halkın mesire yeri olarak kullanılmış olup Damat İbrahim Paşa tarafından yerleşim teşvik görmüştür (Gürel, 2010, s.209). Buraya 1722'de bir havuz ve çeşme yapılmıştır. Yine Kanlıca'da yerleşimler artmış Türklerin yerleşimine ait büyük bir köy olmuştur. Buradaki Cami, mektep, medrese ve hamamın tarihi 1. Süleyman zamanına kadar gitmektedir (Hovhannesyan, 1997, s.64-67). Ancak 1694 tarihli en eski yalı olan Amcazade yalısı ve sonraki yıllarda yapılan çeşitli yalıların var olması buranın yerleşim bakımından tercih edildiğini göstermektedir (Belge, 2003, s.296). Her ne kadar Kanlıca'nın büyük bir kısmının kıyı şeridi dar olsa bile tarih için buradaki yalılar gelişmesini devam ettirmiştir.

4.2. Beykoz'da Nüfusun Mekânsal Dağılışı

Şüphesiz Beykoz'un nüfusu yüzeyine eşit olarak dağılmamıştır. Bunun gibi nüfus artış oranı da aynı oranlarda artış göstermemiştir. Nitekim Beykoz'da nüfusun dağılışı yüzey şekilleri büyük oranda etkilemiştir. Yerleşmeye elverişli olan Boğaz kıyıları Marmara kıyılarına göre daha sık nüfusludur. Bu durum üzerinde tarihten gelen yerleşim yerlerinin varlığı yadsınamaz bir gerçek olsa bile ulaşım, sanayileşme ve boğaza yakın olmak son dönem hızlı yerleşmelerin belirlenmesinde etkin rol oynamıştır. Bununla birlikte Anadolu kıyılarında düz arazinin dar olması nüfus dağılışında önemli bir etken olmuş, kıyı çevresinde nüfusun toplanmasına neden olmuştur.

Beykoz'da yerleşim Boğaz kıyısı çevresinde yoğunluk kazanmış olmakla birlikte ilçenin batı tarafındaki sahil boyu dolayları da nüfusludur. Ancak ilçenin kuzeyinde kalan araziler eğimleri %60'ları bulmasına yerleşime uygun değildir. Bu araziler tarıma da elverişli olmadığından Beykoz'un en seyrek nüfuslu yerlerini oluşturmaktadır (www.beykoztarim.gov.tr).

*NÜFUS COĞRAFYASI AÇISINDAN BİR DEĞERLENDİRME: BEYKOZ'DA NÜFUS ARTIŞININ
SEYRİ VE MEKÂNSAL DAĞILIŞI*

Beykoz'daki nüfusun hızla artış göstermesinde dışarıdan gelen göçlerin önemli etkisi olmuştur. Göçün temel nedenlerine bakıldığında ise kırsal yerleşmelerdeki geçim sıkıntısına karşılık İstanbul'da iş olanaklarının yüksek olması ve sanayide çalışma imkânının fazla olmasıdır (Tümertekin, 1979, s.4-11). Bu durumdan Beykoz'da nasibini almış olup sanayileşme ve şehirleşmenin Türkiye'deki seyrini bağlı olarak kalabalıklaştırmıştır.

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren yapılan sanayi ağırlıklı çalışmaların etkisiyle fabrikaların çoğalması sonucu, iç göç ile hızla büyüyen Beykoz genelde işçi kesimin tercih ettiği yerleşim yeri olmuştur. Ancak son yıllarda üst gelir seviyesinden de yoğun talep görmektedir (Kara, A., vd. 2012;378-389). Bu durum Beykoz'daki nüfus artışını etkileyici bir faktör olarak kendini göstermektedir.

Beykoz'da sahil boyunca karayolu ile gidildiğinde kıyılarda yapılan çok katlı binalar nedeniyle pek çok yerde uzun mesafeler boyu deniz görülemeden gidilmesi deniz kıyısında yapılaşmanın fazlalığını göstermektedir. Ancak bu durum boğaz kıyısı boyu aşırı betonlaşmanın ciddiyetini de ortaya koymaktadır. Aslında Beykoz'da yaşanan hızlı kentleşme ve plansız yerleşim, kıyıların büyük ölçüde binalarla dolmasını beraberinde getirmiştir. Bunun yanında sanayi tesislerinin kıyı çevresinde gelişmesi yapılaşmanın bir başka nedeni olmuştur (Kurt, S., vd. 2009; 115-127). Beykoz'da kurulan Paşabahçe Şişecam Fabrikası, Sümerbank Deri ve Kondura Fabrikası ve Tekel Fabrikası nedeniyle hızla göç alan ilçe hızla kalabalıklaşmaya başlamıştır. Yalnız sanayiye bağlı olarak gelenlerin büyük kısmını işçi ailelerden oluşmuştur (Kancan, 2009, s.13).

Beykoz'daki arazinin dikkat çeken bir özelliği de ormanlar ve doğal ortam imkanları nedeniyle rekreasyon alanı olarak kullanılmaya imkan vermesidir. İstanbul ilçeleri içinde önemli rekreasyon alanlarına sahip olan Beykoz'da 1.124.645 m² rekreasyon alanı bulunmaktadır. Şüphesiz Beykoz'daki bu rekreasyon alanı fazlalığı üzerinde yerleşime kapalı alanların olmasının etkisi vardır (Kara, A., vd. 2012;378-389). Ancak kaçak yapılaşma Beykoz'un orman varlığı için bir tehdit olmuştur. Örneğin Beykoz'un pek çok yeri için orman arazisine bina yapma sorunu Çavuşbaşı'nda da görülmüş hızla yerleşim artması ile birlikte bu çevredeki orman arazisi içine yapılaşma kendini göstermiştir. Elmalı barajı ve Riva deresi üzerindeki Ömerli barajları su toplama alanları

içinde bile imar izni olmamasına rağmen binalar yapılmıştır. Bununla birlikte çalışmalar yapılan 2B arazileri, kaçak yapılaşmanın artık sorun olarak algılanması yerine buna çözüm üretme hedefleri İstanbul'un diğer ilçeleri gibi Beykoz'da da takip edilmektedir.

4.3. Beykoz'da Kırsal ve Kentsel Nüfus

1894 Verilerine göre bir kaza olan Beykoz'da toplam 9,494 kişi yaşamaktadır. Bunların 4,363 kişisi ise Beykoz Merkezde yaşayanlardan oluşmaktadır. Aynı nüfus verilerine göre o dönemde İstanbul 8. Belediye dairesi olan Kanlıca'da 25,183 kişi yaşamaktadır. Yine 1885 Nüfus sayımına göre Kanlıca'da çoğunluğunu Müslümanların oluşturduğu 16 070 kişi yaşadığı tespit edilmiştir (Bahar, 1996, s.72-75).

1930'da Üsküdar'dan ayrılarak ilçe hüviyetine kavuşan Beykoz, 1935 nüfus sayımına 21,308 kişiyi barındırmaktadır. Bunların 6,205'i köylerde yaşarken 15,103'ü şehirlerde yaşamaktadır. Bu dönemde Beykoz'daki köy sayısı 20'dir.

Tablo 1: 1935 Nüfus Sayımına Göre Beykoz'da Şehir ve Köylere Göre Nüfus

Şehir	Köy	Toplam
15,103	6,205	21,308

Kaynak: 1935 Genel Nüfus Sayımı. Başbakanlık Devlet İstatistik Genel Direktörlüğü.

Beykoz nüfusu 1940'ta 41,492'ye çıkmış, 1955'de 48,832'ye ulaşmıştır. 1955 nüfus sayımına göre Beykoz'un şehir nüfusu 36,859 iken nahiye ve köylerde yaşayan nüfus 11,973'tür. Yüzölçümü 438 km² Beykoz'un bu tarihteki nüfus yoğunluğu 111 olarak gerçekleşmiştir. 1955'te Beykoz'da 19 tane köy muhtarlığı bulunmaktadır.

Tablo 2: 1955 Nüfus Sayımına Göre Beykoz'da Şehir ve Köy Nüfusu

Şehir	Köy	Toplam
36,859	11,973	48,832

Kaynak: 1955 Genel Nüfus Sayımı. Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü. İstanbul. 1961.

1960'da nüfusu 58,317'ye ulaşan Beykoz'un şehirlerde yaşayan nüfusu 45,679 iken kırsal kesimde yaşayan nüfusu 12,638 olmuştur (DİE, 1960 Genel Nüfus Sayımı). 1965 Türkiye Genel Nüfus Sayımı'nda 67,758'e ulaşan Beykoz'un nüfusunun 37,312 erkek ve 30,446'sı kadınlardan oluşmaktadır. Bu nüfusun 51,689'u şehirde yaşarken, 16,069'u köylerde yaşamaktadır. Şehirlerde yaşayanların erkeklerin

**NÜFUS COĞRAFYASI AÇISINDAN BİR DEĞERLENDİRME: BEYKOZ'DA NÜFUS ARTIŞININ
SEYRİ VE MEKÂNSAL DAĞILIŞI**

sayısı 27.880 iken kadınların sayısı 23.809'dur. Köylerde yaşayan erkeklerin sayısı 9.432 iken kadınların sayısı 6.637'dir. Görüldüğü gibi hem köy hem de şehirlerde erkeklerin sayısı kadınların sayısından fazladır (www.tuik.gov.tr).

Toplam			Şehir			Köy		
Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
67.758	37.312	30.446	51.689	27.880	23.809	16.069	9.432	6.637

Kaynak: www.tuik.gov.tr.

1975 Nüfus sayımında Beykoz'un nüfusu 92,767'ye ulaşmış olup bu nüfusun 76.804'ü şehirde yaşarken kırsal kesimde yaşayanların sayısı 15,963 olmuştur. Beykoz'un nüfusu sonraki yıllarda da artmaya devam etmiş ve 1980'de şehirlerde yaşayanların sayısı 94,101 olmuş, köy nüfusu ise 20,711'e ulaşmış olup toplamda 114,812 kişiye ulaşmıştır. 1985 yılında Beykoz'daki nüfus 136,063 olmuştur. Bu nüfusun 118,697'si şehirde yaşarken köylerde yaşayanlar 17,366 kişi olarak gerçekleşmiştir. 1990'da 163,786 olan Beykoz nüfusunun 142,075'i şehirlerde yaşarken 21,711'i köylerde ikamet etmiştir. 2000 yılı verilerine göre Beykoz nüfusu 216,985 olarak tespit edilmiş olup bunların 172,291'i şehirlerde yaşarken 44,694'ü köylerde yaşamaktadır. 2009 yılında Beykoz nüfusu 244,137 olarak sayılmış olup bunların 220,008'i şehirde ve 24,129'u köylerde yaşamaktadır. Beykoz'un 1970 ile 2009 yılları arasındaki nüfusu, köy ve şehirlere göre sayıları aşağıda gösterilmiştir.

Yıl	Kent Nüfusu	Köy Nüfusu	Toplam Nüfus
1970	61.206	15.179	76,385
1975	76.804	15.963	92,767
1980	94.101	20.711	114,812
1985	118.697	17.366	136,063
1990	142.075	21.711	163,786
1997	161.544	31.523	193,067
2000	172.291	44.694	216,985
2007	200.572	41.261	241,833
2009	220.008	24.129	244.137

Kaynak: www.tuik.gov.tr

Beykoz'un nüfus özelliklerini gerçeğe daha yakın incelemek için ayrıntıya inmek ve mahalle ölçeğinde incelemek lazımdır. Çünkü genel olarak ilçe değerlendirildiğinde nüfus nüfusun nerelerde yoğunlaştığı gözden kaçmakta ve seyrek nüfuslu yerler yeterince değerlendirilememektedir. Beykoz'da nüfus artışı 2009 yılından sonrada devam etmiştir. 2012 verilerine göre Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçlarında Beykoz'da 246.352 kişi yaşamaktadır. Ancak belde belediyesiyken 2009 yılında Beykoz Belediyesi'ne bağlanan Çavuşbaşı nüfusunun katılması da Beykoz'un nüfus artışını etkilemiştir (www.beykoz.bel.tr).

Tablo 5: 2012'de Beykoz'un Cinsiyete Göre Köy Ve Beldelerindeki Nüfusu			
Beykoz	Toplam	Erkek	Kadın
Şehir	220.364	110.283	110.081
Belde/Köy	Toplam	Erkek	Kadın
Akbaba	2.609	1.286	1.323
Alibahadır	783	395	388
Anadolufeneri	1.157	865	292
Bozhane	452	225	227
Cumhuriyet	1.841	962	879
Dere Seki	1.454	766	688
Elmalı	2.769	1.445	1.324
Göllü	224	124	100
Görece	1.944	979	965
İshaklı	1.235	621	614
Kaynarca	551	287	264
Kılıçlı	556	280	276
Mahmutşevketpaşa	1.730	850	880
Örnekköy	3.549	1.758	1.791
Öyümce	448	215	233
Paşamandıra	925	477	448
Polonez	411	211	200
Poyraz	888	452	436
Riva	1.611	866	745
Zerzavatçı	851	440	411
Bucak Toplamı	25.988	13.504	12.484
İlçe Toplamı	246.352	123.787	122.565

Kaynak: www.tuik.gov.tr

2012 Nüfus verilerine göre Beykoz'da nüfus, köy ve beldeleriyle birlikte cinsiyete göre aşağıda gösterilmiştir. Tablo 5'te görüldüğü gibi Beykoz'da 2012 yılında 246.352 kişi yaşamakta olup bunların 123.787'si

NÜFUS COĞRAFYASI AÇISINDAN BİR DEĞERLENDİRME: BEYKOZ'DA NÜFUS ARTIŞININ SEYRİ VE MEKÂNSAL DAĞILIŞI

erkek, 122.565 kişisi kadınlardan oluşmaktadır. Bu nüfusun 220.365'i şehir nüfusu iken, 25.988'i bucak nüfusunu oluşturmaktadır. Yerleşim yerlerinden belde ve köy ölçeğinde en kalabalık yer Örnekköy, 3.549 kişilik nüfusu ile olurken onu 2.769 Elmalı ve 2,609 kişilik nüfusu ile Akbaba takip etmektedir.

4.4. Beykoz'da Göçün Mekânsal Yapısı

Beykoz Türkiye'nin her tarafından az çok göç almıştır. Ancak bunlar içinde ilk beş sırayı Karadeniz'e komşu iller almıştır. Bunlar sırası ile sırayı Giresun, Ordu, Kastamonu, Rize ve Trabzon'dur. Aşağıda 2011 verilerine göre Beykoz'a nüfusa kayıtlı olunan il ve nüfus sayısı geldikleri yere göre gösterilmiştir.

Tablo 6: Beykoz'un 2011'de Nüfusun Geldikleri Yere Göre Dağılışı							
Nüfusa Kayıt Olunan İl	Nüfus	Nüfusa Kayıt Olunan İl	Nüfus	Nüfusa Kayıt Olunan İl	Nüfus	Nüfusa Kayıt Olunan İl	Nüfus
Adana	940	Edirne	610	Kütahya	255	Uşak	233
Adıyaman	411	Elazığ	813	Malatya	2.235	Van	1.051
Afyonkarahisar	438	Erzincan	1.721	Manisa	426	Yozgat	677
Ağrı	697	Erzurum	2.810	Kahramanmaraş	728	Zonguldak	1.127
Amasya	2.006	Eskişehir	602	Mardin	545	Aksaray	385
Ankara	1.276	Gaziantep	696	Muğla	161	Bayburt	587
Antalya	391	Giresun	24.494	Muş	333	Karaman	153
Artvin	1.664	Gümüşhane	1.420	Nevşehir	560	Kırkkale	172
Aydın	377	Hakkari	60	Niğde	892	Batman	203
Balıkesir	1.217	Hatay	794	Ordu	19.034	Şırnak	122
Bilecik	265	Isparta	566	Rize	11.854	Bartın	1.158
Bingöl	516	Mersin	670	Sakarya	2.189	Ardahan	8.820
Bitlis	467	İstanbul	79.937	Samsun	5.331	Iğdır	272
Bolu	545	İzmir	948	Siirt	670	Yalova	291
Burdur	135	Kars	1.360	Sinop	3.771	Karabük	754
Bursa	1.253	Kastamonu	18.759	Sivas	5.387	Kilis	182
Çanakkale	980	Kayseri	1.004	Tekirdağ	989	Osmaniye	316
Çankırı	1.573	Kırklareli	900	Tokat	3.227	Düzce	826
Çorum	3.023	Kırşehir	301	Trabzon	9.048		
Denizli	239	Kocaeli	1.059	Tunceli	464		
Diyarbakır	1.110	Konya	1.154	Şanlıurfa	626		

Kaynak: www.tuik.gov.tr

Tablo 6 incelendiğinde görüldüğü gibi Beykoz'a en az göç gönderen iki il Şırnak ve Hakkâri'dir. Ancak Beykoz'da nüfusa kayıtlı olunan ile göre 79.937 kişilik nüfus ile en fazla nüfusu İstanbul doğumlular oluşturmaktadır. Bununla birlikte Beykoz'a nüfus gönderen

ile beş il olan Giresun, Ordu, Kastamonu, Rize ve Trabzon'dan doğumlu olanların toplamı 83.139'dur. Dolayısı ile Beykoz'da bugün kayıtlı nüfusun %33,7'si bu beş ilden göç etmiş nüfustan oluşmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Eski bir yerleşim yeri olan Beykoz'un nüfusu, ilçenin yüzeyine düzenli olarak dağılmamıştır. Bunun temel nedenleri ilçenin topoğrafik yapısının çeşitlilik göstermesi, iş olanakları bazı alanlarda toplanması ve tarihten gelen yerleşim yerlerinin devamlılık göstermesidir. Bu duruma bağlı olarak nüfus özellikle İstanbul boğazı kıyılarındaki iş olanağı olan, arazi yapısı uygun olan yerlerde toplanmıştır. Ancak plansız bir yerleşmenin gerçekleştiği Beykoz'da bazen yamaçlar yoğun binalaşmaya uğramış bazen ormanlar tahrip edilerek yerleşim alanına dönüştürülmüş hatta baraj sahalarına konutlar inşa edilmiştir. Bununla birlikte ilçe sürekli göç almaya ve 60 yıl içinde yoğun nüfuslanmaya devam etmiştir. Türkiye'nin her tarafından göçler alan ilçeye en yoğun göçler, Ordu, Kastamonu, Rize ve Trabzon'dan olmuştur.

Beykoz'da yerleşmelerin planlı ve imara uygun olarak gerçekleştirilmesi gerektiği aşikârdır. Özellikle su toplama arazileri çevreleri ve orman alanlarının korunması gerekliliği vardır. Bu bağlamda ilçenin doğal bir sit alanı uygulamasında vazgeçilmeli ve kaçak yapılaşma engellenerek planlı bir yerleşim yapılmalıdır. İlçede kentsel dönüşümün gerçekleştirilmesi ve coğrafi mekan üzerinde uygun yerlerde nüfusun yoğunlaşması sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Bahar, C., (1996). Osmanlı İmparatorluğu'nun ve Türkiye'nin Nüfusu 1500-1923. Tarihi İstatistikler Dizisi, Cilt 2, Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, Ankara.
- Bayrak, M.O., (1996). İstanbul Tarihi. İnkılap Yayınevi, İstanbul.
- Belge, M., (2003). İstanbul Gezi Rehberi. Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.
- DİE, 23Ekim 1960 Genel Nüfus Sayımı. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü
- Gürel, H., (2010). İstanbul'un Ansiklopedik Öyküsü. Kapı Yayınları, İstanbul.

*NÜFUS COĞRAFYASI AÇISINDAN BİR DEĞERLENDİRME: BEYKOZ'DA NÜFUS ARTIŞININ
SEYRİ VE MEKÂNSAL DAĞILIŞI*

- Hovhannesyanyan, S. S., (1997). Payitaht İstanbul'un Tarihçesi. Çev,Hançer, H., Tarih Vakfı Yurt Yayınları. İstanbul. s.64-67
- Kahraman, A., (2005). Yaşayan Beykoz. Kaktüs Yayınları.
- Kara, F. ve Karatep, A., (2012). “İstanbul – Uzaktan Algılama Teknolojileri İle Beykoz İlçesi(1986-2011) Arazi Kullanımı Değişim Analizi” Marmara Coğrafya Dergisi, sayı 25, s. 378-389, İstanbul.
- Kara, F., Demirci, A., ve Kocaman, S., (2008). “İstanbul Şehir Coğrafyası Açısından Bir Araştırma: İstanbul'un Açık Rekreasyon Alanlarının Değerlendirilmesi” Marmara Coğrafya Dergisi, sayı 18,s.76 -95
- Kurt, S., Demirci, A., ve Karaburun, A., (2007). “İstanbul Kıyılarında 1987 Ve 2007 Yılları Arasında Arazi Kullanımında Meydana Gelen Değişimler” Doğu Coğrafya Dergisi, sayı26 S.115-127
- Kutlu, R., Manav, B. ve Ertürk, Z., (2011). “İstanbul Kıyı Mimarisinin Görsel Matris Üzerinden Kimlik İncelemesi” The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication, Bölüm1.
- Sema Kancan, S., (2009). Unutulmuş Bir Boğaziçi Yerleşimi: Beykoz. Heyemola Yayınları, İstanbul.
- Tarakçı, S., Altay, V., Keskin, M. ve Sümer S., (2012). “Beykoz ve Çevresi (İstanbul) 'nin Kent Florası” Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi. 2(7), 47-66,
- Tümertekin, E., (1979). İstanbul'da Nüfusun Dağılışı. İstanbul Üniversitesi Yayınları. İstanbul.
- Vada, A.C., (2004). Boğaziçi Konuşuyor ve Kanlıca Tarihçesi. Kitabevi Yayınları, İstanbul.
- Yılmaz, T., Yılmaz, K., (1997). İstanbul. Tam Eğitim Yayıncılık, İstanbul.

www.beykoztarim.gov.tr. 25 Ocak 2013

www.tuik.gov.tr. 30 Şubat 1013

www.beykoz.bel.tr. 20 Ocak 2013